

Mezinárodní hudební festival Brno / Brno International Music Festival

52. MORAVSKÝ PODZIM
52nd MORAVIAN AUTUMN

1.-22. 10. 2023

Poslední pohanské obřady

SO 14. 10. 2023 | českobratrský evangelický chrám J. A. Komenského | 21:00

NE **1. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
ZAHAJOVACÍ KONCERT
 A. P. HEINRICH Zpěv ducha divokého lesa
 BEETHOVEN Fantazie c moll
 PÄRT Credo
 SKRJABIN Prometheus (Symfonie č. 5 „Poema ohně“)
Polina Osetinskaja klavír
Slovenský filharmonický sbor
Filharmonie Brno
 dirigent **Dennis Russell Davies**
Cori O’Lan světelný design

PO **2. 10. 2023**, 19:00, Vila Tugendhat
ANTHONY PHILIP HEINRICH –
AMERICKÝ BEETHOVEN
 BEETHOVEN 32 variací na vlastní téma c moll
 A. P. HEINRICH klavírní skladby
Pavel Farský klavír, průvodní slovo

ST **4. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
KREMERATA BALTICA
 POLJOVA Poselství jednomu obyčejnému člověku
 SCHNITTKE Koncert pro klavír a smyčce
 PELĚCIS Concertino bianco
 JANČEVSKIS Lignum
 MUSTONEN Triptych
Onuté Gražinyté klavír
Kremerata Baltica

ČT **5. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
ONUTÉ GRAŽINYTÉ – KLAVÍRNÍ RECITÁL
 SKRJABIN, MESSIAEN, ČIURLIONIS, REMESA,
 BACEVIČIUS, KAPRÁLOVÁ, BACEWICZ
Onuté Gražinyté klavír

PÁ **6. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
BALADY Z GOTINSKÉHO HÁJE
 BEETHOVEN písně
 J. A. ŠTĚPÁN Schwanenlied
 V. J. TOMÁŠEK Lenora
Martina Janková soprán
Dennis Russell Davies klavír
Taťjana Medvecká recitace

SO **7. 10. 2023**, 20:00, Kryt 10-Z, Husova
REINER(KACE)
 REINER Tři písně milostné, Listopadové popěvky,
 Esther, Květovaný kůň
Aida Mujačić zpěv, klavír
 dramaturgie projektu **Pavel Straka**

NE **8. 10. 2023**, 20:00, kostel sv. Janů, Minoritská
RENASANCE POLSKÉHO BAROKA
 ZIELEŃSKI Offerteria et communiones totius anni
Wrocław Baroque Ensemble
 dirigent **Andrzej Kosendiak**

ÚT **10. 10. 2023**, 19:30, kostel sv. Augustina,
 náměstí Míru
SMUTEK UTEK?!
 MESSIAEN Louange à l’Éternité de Jésus
 KOPELANT Karak
 JANÁČEK Pohádka, Sonáta
 SMOLKA Smutek utek
 MESSIAEN Louange à l’Immortalité de Jésus
Jiří Bárta violoncello, **Terezie Fialová** klavír

ČT **12. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
SÓLO PRO SKLENĚNOU HARMONIKU
 REJCHA Gelegenheitskantate
 CIMAROSA De terra amica
 REJCHA Abschied der Johanna d’Arc von ihrer
 Heimath
 HASSE L’Armonica
Joanna Moskowicz soprán
Christa Schönfeldinger skleněná harmonika
Barbara Maria Willi recitace, cembalo
Brno Rejcha Collegium 2023
Filharmonie Brno, dirigent **Jonathan Cohen**

PÁ **13. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
TAK PRAVIL ZARATHUSTRÁ
 SCHUMANN Overture, Scherzo a Finále
 BOLCOM Klavírní koncert č. 2
 MOZART Maurerische Trauermusik
 R. STRAUSS Also sprach Zarathustra
Emanuele Arciuli klavír
Symfonický orchestr rozhlasu MDR Lipsko
 dirigent **Dennis Russell Davies**

NE **15. 10. 2023**, 21:00, Katedrála svatých Petra
 a Pavla, Petrov
NEKLID ISLANDSKÉHO KLIDU
 JÓHANNSSON Virðulegu forsetar
Adam Wiltzie syntezátor, elektronika
 členové **Moravia Brass Band**
 dirigent **Chuhei Iwasaki**

ÚT **17. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
HLEDÁNÍ ZTRACENÉ KRÁSY
 M. BRUNNER Moving Silhouettes
 MARTINAITYTĚ Hledání ztracené krásy...
Trio Bohémo

ST **18. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
**HISTORICKÝ BRAHMS & SOUČASNÝ SIL-
 VESTROV**
 SILVESTROV Kýchovitá hudba, Čtyři kusy, Nostalgie,
 Dva kusy, Visník-1996
 BRAHMS Šest kusů, Tři intermezza, Dvě rapsodie
Alexej Ljubimov klavír

NE **22. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
**ZÁVĚREČNÝ KONCERT – PARTNERSKÁ
 POZNAŇ**
 PENDERECKI Tři kusy ve starém slohu, Adagietto,
 Violový koncert
 KAPRÁLOVÁ Suita rustica
 SZYMANOWSKI Houslový koncert č. 2
Milan Paľa viola, housle
Poznaňská filharmonie
 dirigent **Łukasz Borowicz**

NOVÝ SVĚT MORAVSKÉHO PODZIMU

ČT **19. 10. 2023**, 19:00, foyer, nádvoří a půdní
 prostory Besedního domu
MEZI NEBEM A ZEMÍ

PÁ **20. 10. 2023**, 19:00, Divadlo na Orlí
LIDSKÝ HLAS

SO **21. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
JANÁČKŮV AKADEMICKÝ ORCHESTR

DOPROVODNÝ PROGRAM

ÚT **3. 10. 2023**, 19:00, CO.LABS, Kounicova 20
PSÍ SVĚT, dětská opera

SO **7. 10. 2023**, 15:00–17:00, Besední dům
KVĚTOVANÝ KŮŇ
 workshop s Aidou Mujačić

PO **9. – ÚT 10. 10. 2023**, FF MU, Arne Nováka 1
**57. MEZINÁRODNÍ HUDEBNĚVĚDNĚ
 KOLOKVIUM BRNO**
 Nové cesty opery

ÚT **10. 10. 2023**, 18:00, Klafé, Klácelova 1a
**LEOŠ JANÁČEK A POZDNÍ OBROZENÍ NA
 MORAVĚ**
 prezentace knihy Miloše Zapletala

ČT **12. 10. 2023**, 17:30, Besední dům
ANTOINE REICHA
 prezentace knihy

SO **14. 10. 2023**, 21:00, Červený kostel
POSLEDNÍ POHANSKÉ OBŘADY

ÚT **17. 10. 2023**, 18:00, Besední dům
**BESEDA SE SKLADATELEM
 MARTINEM BRUNNEREM**

BRONIUS KUTAVIČIUS

Sonáta „Ad patres“ pro varhany (transkripce: Jūratė Landsbergytė)

Sonata „Ad patres“ for organ (transcription: Jūratė Landsbergytė)

Poslední pohanské obřady, oratorium

Last Pagan Rites, oratorio

Příchod (Atėjimas)

Kobylko zelená (Žioģe žaliasai)

Uctívání vrchu Medvėgalis (Medvėgalio pagarbinimas)

Zaklínání hada (Gyvatės užkeikimas)

Uctívání dubu (Ažuolo pagarbinimas)

Odchod (Išėjimas)

Aneta Podracká Bendová soprán / soprano

Marek Paľa varhany / organ

Brněnský akademický sbor, sbormistr / choir director **Pavel Šnajdr**

Kantiléna, sbor dětí a mládeže při Filharmonii Brno / children's choir

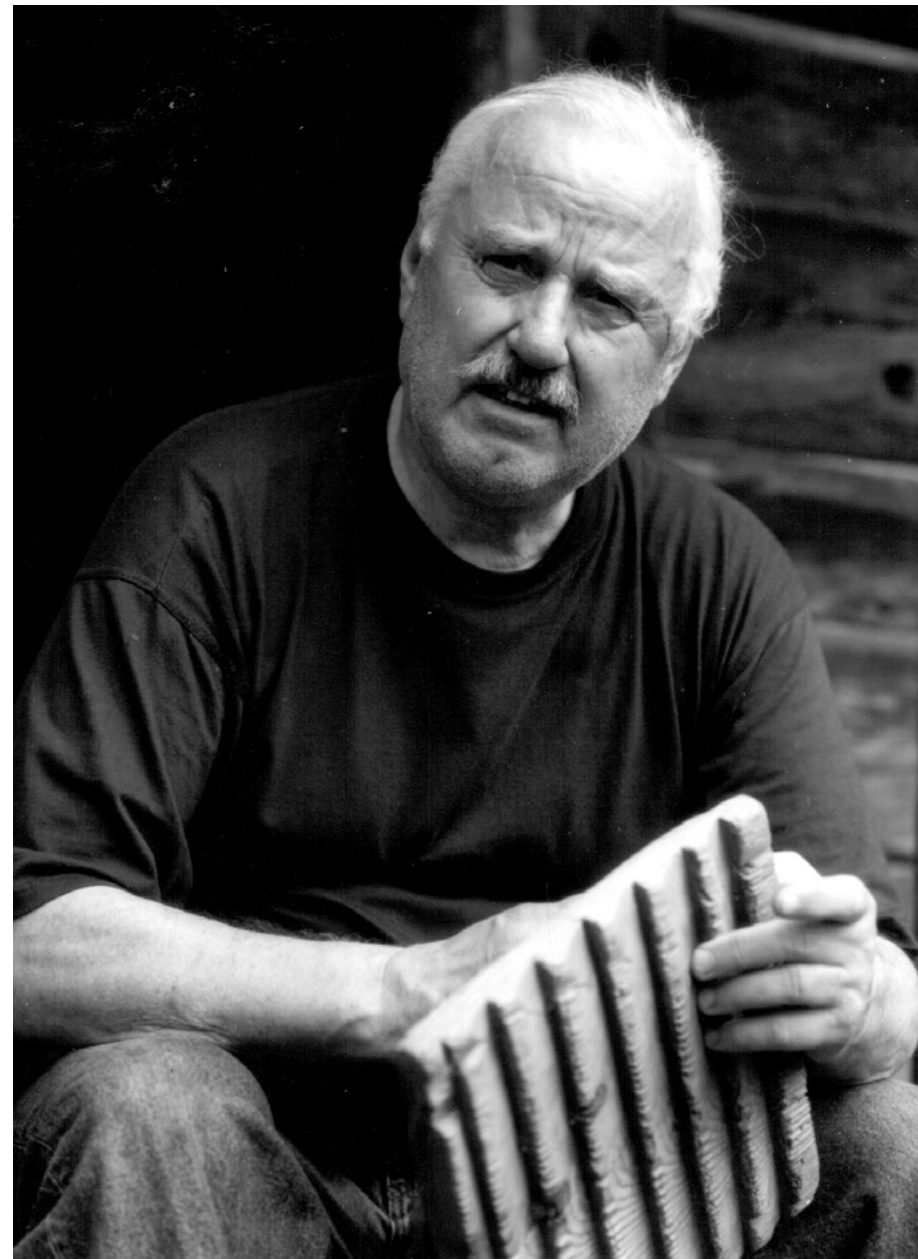
kvarteto lesních rohů / horn quartet

sbormistr, dirigent / choir director, conductor **Michal Jančík**

Na obálce: *Poslední pohanské obřady*, (Uctívání dubu, výběr)

© Litevské hudební informační centrum / Lietuvos muzikos informacijos centras

Když v roce 2017 Moravský podzim uvedl oratorium *Poslední pohanské obřady* litevského skladatele Broniusa Kutavičiuse, psalo se o tomto koncertě jako o jedné z největších událostí celého ročníku festivalu. V roce 2021 Moravský podzim uvedl dílo mimořádně znovu, jako poctu skladateli, který krátce před zahájením festivalu zemřel. I tehdy se provedení setkala s velkým zájmem. Posluchačský úspěch a nadšení dětského sboru Kantiléna pro provozování tohoto díla nás podnítily k tomu, abychom Kutavičiusevo sugestivní oratorium zařadili do programu Moravského podzimu i letos.

Bronius Kutavičius (1932–2021) byl fascinován historií – oč byla tato vzdálenější, o to pro něj byla inspirativnější, protože mu škytala větší prostor k odhalování jejích tajemství, k pronikání do její atmosféry a zprostředkování její duše. Jinými slovy: jeho tvorba dávnou minulostí „dýchá“, noří se do její podstaty, aniž by usilovala o její dokumentární rekonstrukci.

Kutavičius – podobně jako jeho slavnější estonský vrstevník Arvo Pärt – bývá poněkud neprávem řazen k minimalismu, přestože přímou souvislost s americkým směrem nevykazuje. Jeho díla vycházejí ze starobylého litevského folklóru, z něhož skladateli učarovaly především lidové písně zvané *sutartinės* (z litevského slova *sutarti* – domluvit se; žít ve shodě) – unikátní útvary „minimalistické“ povahy, vyznačující se imitacním vedením hlasů a sekundovým napětím mezi nimi, monotónností, svéráznou choreografií a archaickými texty s častým výskytem onomatopoií.

Kutavičius proslul zejména svými oratorii ze 70. a 80. let, ve kterých podal svou uměleckou předstupu rituálů pohanských předků Litevců (*Poslední pohanské obřady*, *Z kamene Jatvěhů*, *Strom světa*). V 90. letech se v jeho tvorbě začaly do popředí dostávat vlivy vzdálenějších starobylých kultur – japonské, indické či keltské (cyklus *Brány Jeruzaléma*, oratorium *Boj stromu* atd.), – avšak již od sklonku tisíciletí v ní opět dominovala litevská tematika (symfonie *Epitaf uplývajícímu času* inspirovaná historickými mezníky v dějinách Vilniusu, romantická opera *Lokys* podle stejnojmenné novely Prospera Mériméa atd.).

Sonáta „Ad patres“ z roku 1983 je ve své původní podobě určena varhanám čtyřručně; na dnešním koncertě ovšem zazní její častěji provozovaná transkripce pro jednoho varhaníka, kterou pořídila významná litevská varhanice Jūratė Landsbergytė. Jednovětá skladba byla inspirována sugestivním cyklem sedmi obrazů *Pohřební symfonie* (Laidotuvių simfonija) Mikalojuse Konstantinase Čiurlionise (1875–1911), proslulého symbolistního malíře a zakladatele litevské národní hudby. Za zmínku stojí, že pod vůbec první vydanou nahrávkou, jež vyšla u nás v roce 1987 na značce Panton, je podepsána litevsko-česká varhanice Giedrė Lukšaitė-Mrázková.

Oratorium **Poslední pohanské obřady** (Paskutinės pagonių apeigos, 1978) pro sbor, varhany a litevské lidové nástroje ragai (rohy), zkomponované na slova litevského básníka Sigitase Gedy,

The image shows a page of a musical score for the oratorio "Poslední pohanské obřady" by Bronius Kutavičius. The score is written for voice and organ. It features a complex structure with multiple systems of music and lyrics. The lyrics are in Lithuanian and consist of repetitive phrases like "Neklišk mano brado neklišk mano seses", "Neklišk mano motinos neklišk mano tėv", and "Tu gyvatė gyvatėle tu gyvatė gyvatėle". The score includes dynamic markings such as "f", "pp", and "SUSSURARE". There are also indications for "SOLO" and "ORG". The score is arranged in a circular or spiral-like fashion, with the organ part at the bottom and the voice part at the top.

fascinuje svou zvukovou monumentalitou dosaženou minimálními prostředky, a také až hypnotizující statičností, kterou způsobuje výrazně užitý princip opakování v hudebních i textových strukturách díla. Důležitou roli v *Obřadech* hrají též prvky rituálu a akustické efekty vyvolané pohybem účinkujících v prostoru. Čtyři části oratoria, orámované úvodními fanfárami, resp. závěrečným varhanním chorálem, představují jednotlivé obřady, při nichž jsou účinkující rozmístěni v prostoru pokaždé jinak (pokyny k rozestavení a pohyb interpretů jsou předeepsány verbálně v partituru, zároveň jsou naznačeny i samotným grafickým zápisem). V části *Kobyľko zelená* vrstvené hlasy dokola opakující „své“ motivy de facto bez metrického tepu vyvolávají dojem statičnosti, připomínající vláčnost léta, k níž odkazuje i Gedův text. *Uctívání vrchu Medvégalis* (první zmínky o tomto kopci pocházejí ze 14. století, kdy na něm stál dřevěný hrad, který bránil Žemaitisko před nájezdy křižáků) je pojato jako kánon založený na terasovitě vystavěných gradacích a jejich oslabováních, na vrstvení hlasů a jejich následném utichání. *Zaklínání hada* je nejdramatičtější částí celého oratoria, v níž je had, v litevské mytologii bohyně podzemních vod (v litevštině je slovo *gyvatė* – had – ženského rodu), člověkem žádán o to, aby neničil jeho okolní svět (rodinu, dům, slunce, obilí, boha). V textu závěrečného obřadu, *Uctívání dubu*, je dub personifikován, spojován s částmi lidského těla, čímž je současně vytvořen básnický obraz Stromu světa. Chorál, který *Obřady* uzavírá, je programním vyjádřením přijetí křesťanství v Litvě (na přelomu 14. a 15. století). V době vzniku oratoria, kdy byla v tehdejší socialistickém bloku víra represivně potlačována, měl tento program ovšem i symbolický význam.

Bronius Kutavičius o spolupráci s básníkem Sigitasem Gedou

Naše spolupráce začala, když jsem si dvě jeho básně vybral pro svůj cyklus *Beránčí stopy*, potom přišlo *Panteistické oratorium*, *Malé představení*... A pak jsem ho požádal o text k *Posledním pohanským obřadům*. Navrhnul, že zpracuje v Litvě velice známou pověst o Juratě a Kastytisovi, na což jsem mu ale namítl: tohle nepotřebuji, chci pohanské obřady, to je přece něco úplně jiného. To bylo v roce 1978, jeli jsme s Vytautasem Landsbergisem [muzikologem a politikem, prvním předsedou parlamentu nezávislé Litvy po rozpadu SSSR] do Polska a po cestě jsem mu vykládal o svém úmyslu napsat *Obřady*. Byl nadšený a pak řekl: v té skladbě musí zvuk jít. Musí jít od středu do stran, obcházet posluchače, táhnout se po stěnách... Zkrátka prostorová hudba... A teď s čím pro tuhle myšlenku přišel Geda (intonuje): *kalnelis... kalnasai... kalnalėlis... kalnasai kalnulėlis... kalnelio...* Vzal jedno slovo – *kalnelis* [hůrka] – a z něj vytvořil další svá nová slova jakoby láskyplně uctívající hůrku. A dál: *Tu gyvate gyvatėla...* [*gyvatė* = *had*, *gyvate* = *hade!*] A dál: *Tu qžuole, qžuolasai... qžuolranki... qžuolgalvi...* [*qžuolas* = *dub*, *qžuole* = *dube!*] To mohl prostě napsat jen Geda...

(z rozhovoru očištěného v *Opus musicum* 4/2010)

Vítězslav Mikeš

Aneta Podracká Bendová

Aneta Podracká Bendová se studiem hudby zabývala teoreticky na Masarykově univerzitě (obor hudební věda) a prakticky na Janáčkově akademii múzických umění (obor zpěv). Zúčastnila se mnoha workshopů a mistrovských kurzů od klasického zaměření přes improvizaci až k tvorbě soudobé. Spolupracuje se soubory Czech Ensemble Baroque, Ensemble Opera Diversa, Trio Bel-Canto, Societas Incognitorium, Canticum Ostrava, Chorakademie Lubeck nebo s Filharmonii Brno a pravidelně se podílí na projektech experimentálního jazzu a improvizace. Vystupuje na festivalech soudobé opery a hudby. Pro festival NODO / New Opera Days Ostrava a Ostravské dny ztvárnila roli v čtvrttónové opeře Petra Cíglera a podílela se na inscenaci *Here Be Sirens* Kate Soperové a děl Johna Cage a Aloise Háby; pro festival Janáček Brno ztvárnila role Neznámé (Daniel Šimek: *Neznámá*) a Markéty (Jiří Najvar: *Falstaff*). V roce 2020 uvedla v rámci Operního studia SND monooperu *Deník Anny Frankové*, letos v říjnu tamtéž nastudovala dvojroli v inscenaci *Didó a Aeneas* Henryho Purcella. Společně s týmem brněnských Mikrooper v létě 2021 oživovali veřejný městský prostor a pro brněnský spolek Hausopera působí jako Věčná slečna Bledá ve stejnojmenné opeře Markéty Dvořákové a Iva Medka.

Marek Pařa

Varhaník **Marek Pařa** studoval hru na varhany a dirigování na Konzervatřriu Jřana Levoslava Bellu v Banské Bystrici. Roku 1999 nastoupil na Janáčkovu akademii múzických umění v Brně, kde pokračoval ve studiu hry na varhany pod vedením Kamily Klugarové. Od roku 1998 navštěvoval Mistrovské varhanní kurzy v Curychu pod vedením Jeana Guillou. Zúčastnil se také řady soutěží, získal 2. cenu na soutěži Anglo Czechoslovak Trust 2001 v Anglii. Nyní působí jako externí pedagog na JAMU, kde vyučuje improvizaci klavíru a komorní hru. Koncertuje v řadě zemí Evropy – např. Slovenská republika, Německo, Švýcarsko, Belgie nebo Anglie.

Brněnský akademický sbor

Brněnský akademický sbor (BAS) během své více než sedmdesátileté historie koncertoval ve většině evropských zemí a v USA. Věnuje se interpretaci hudby a cappella a hudby vokálně-instrumentální. Zaměřuje se především na díla z dvacátého století a na předromantická období. Při provádění vokálně-instrumentálních děl spolupracujeme s Filharmonií Brno, komorním orchestrem Czech Virtuosi, Moravskou filharmonií Olomouc či Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín. Zapojuje se do pestré škály projektů od účinkování na festivalech přes soutěže a benefiční akce po slavnostní koncerty či spolupráci s různými hudebními tělesy.

Pavel Šnajdr spolupracoval s předními českými symfonickými orchestry a divadelními scénami, v současné době působí jako dirigent opery Národního divadla v Brně. V roce 2011 založil soubor BCO – Brno Contemporary Orchestra, s nímž se soustředí především na interpretaci soudobé hudby. Od sezony 2016/2017 převzal funkci hlavního sbormistra Brněnského akademického sboru.

Kantiléna

Kantiléna je výběrovým pěveckým sborem dětí a mládeže při Filharmonii Brno; její tři oddělení navštěvuje okolo 150 zpěváků ve věku 5 až 19 let. Vznikla roku 1956 jako Šlapanický dětský sbor z iniciativy Ivana Sedláčka, svého pozdějšího dlouholetého uměleckého vedoucího. Roku 1967 se stala výběrovým tělesem s nynějším názvem a od roku 1984 působí při Filharmonii Brno. Do sezony 2019/2020 stál v čele sboru Jakub Klecker, od září 2020 je uměleckým vedoucím a hlavním sbormistrem Kantilény Michal Jančík.

Za dobu své existence provedla více jak 1 500 koncertů doma, v 17 evropských zemích, v USA, Kanadě a Japonsku. Její repertoár sahá od skladeb renesanční polyfonie až po tvorbu soudobou; s pořady duchovní hudby vystoupila už ve více než 250 sálech u nás, v evropských metropolích i v New Yorku. V řadě inscenací spolupracovala s Národním divadlem Brno. Je laureátkou řady mezinárodních sborových soutěží; z posledních úspěchů jmenujme tři zlaté medaile, které vybojovala na třetí Evropských sborových hrách v lotyšské Rize v roce 2017 nebo dvě zlaté medaile (a z toho jedno absolutní vítězství v kategorii Mládežnické sbory), které sbor přivezl v listopadu loňského roku ze sborové soutěže v portugalském Lisabonu.

Michal Jančík

Michal Jančík vystudoval hudební vědu na univerzitě v Brně, hudební výchovu a řízení sboru na Ostravské univerzitě a dirigování sboru na JAMU. Vyvíjí bohatou sbormistrovskou činnost, svojí hlavní činností je však zaměřen na práci v Kantiléne, kde působí od roku 2011, nyní jako hlavní sbormistr a umělecký vedoucí. S Kantilénou absolvoval řadu zahraničních turné a soutěží (z poslední doby lze zmínit získání zlatých medailí na sborové olympiádě v německém Magdeburku a lotyšské Rize), premiéroval díla současných českých autorů (Vít Zouhar, Robert Hejnar, David Lukáš ad.), připravil Kantilénu na spolupráci s významnými hudebními tělesy (např. Česká filharmonie, Staatsphilharmonie v Norimberku, Český národní symfonický orchestr, Filharmonie Brno) i pro účinkování v hudebně-dramatických dílech (Mahenovo divadlo, Divadlo na Orlí). Působí také jako externí spolupracovník České televize při realizaci záznamů z oblasti klasické hudby, je častým členem porot ve sborových soutěžích.

In 2017, when Moravian Autumn presented the oratorio *The Last Pagan Rites* by Lithuanian composer Bronius Kutavičius, the concert was described as one of the biggest events of the entire festival. In 2021, Moravian Autumn performed the work again as a special tribute to the composer, who died shortly before the festival opened. Even then, the performance was met with great interest. Appreciation from the audience and the enthusiasm of the Kantilena Children's Choir for performing this work prompted us to include Kutavičius' evocative oratorio in the Moravian Autumn programme this year.

The Lithuanian composer **Bronius Kutavičius** (1932–2021) was fascinated by history – the more remote, the more inspiring, because such remoteness provides greater scope for the discovery of history's secrets, for penetrating into its atmosphere and making its soul accessible. Kutavičius's works are based on ancient Lithuanian folklore, and the composer found the songs of the ancients – called *sutartinės* – particularly enchanting. Kutavičius is best known for his 1970s and 1980s oratorios, in which he presented his artistic interpretation of the rituals of Lithuania's ancient pagan peoples. One of these oratorios is **Last Pagan Rites** (Paskutinės pagonių apeigos, 1978) for choir, organ and Lithuanian folk instruments, ragai (horns), with words derived from the poetry of Sigitas Geda. The work fascinates with its monumental sound, which is achieved through minimalist means. Its static character, due to the distinctive use of repetition (in both music and text), is almost hypnotic. Elements of ritual and acoustic effects created by the movement of the performers in space are also important. The four sections of the oratorio, framed by an initial fanfare and a closing organ chorale, constitute individual rituals, each time with a different spatial arrangement of the performers (the instructions for this and the performers' movements are described verbally but are also suggested by the graphics of the score).

Vítězslav Mikeš, translated by Štěpán Kaňa

I. Atėjimas (Příchod / Entrance) –

II. Žiogė žaliasai (Kobylko zelená / Oh You Green Grasshopper)

Vasarų vasaružės žalia aviža
žalia aviža vakar žydėjo
vasarų vasaružės žaliai žydėjo

Léta letního zelený oves
zelený oves včera kvetl
léta letního zeleně kvetl

Vasarų vasaružės vasaružės danguj
žiogas žaliasai vasaružės ilgai
vasarų vasaružės per dangų ėjo

Léta letního na letním nebi
kobyłka zelená v létě dlouho
letním nebem šla

Vakar vakaro vasaružės vakar
žaliai aviža vasaružės žalio
žioge žaliasai vasaružės žalio

Včera večerního léta včera
zeleně oves léta zeleného
kobyлко zelená léta zeleného

Nekirsk žalio stiebo žalios avižos
nekirsk avižos vasaružės stiebo
žalios avižos vasaružės kelio

Nesekej zelené stéblo zeleného ovsa
nesekej stéblo letního ovsa
zeleného ovsa cestu léta

Vasaružės vakar vasaružės žalio
nelaužk žalio stiebo žalios avižos
žioge žaliasai žiogė dievo žalio.

V létě včera léta zeleného
nelam zelené stéblo zeleného ovsa
kobyлко zelená kobyлко boha zeleného.

III. Medvėgalio pagarbinimas (Uctívání vrchu Medvėgalis / Celebration of the Medvėgalis Hill)

Kalnelis kalnasai,
 kalnalėlis kalnasai,
 kalnelis kalnelio,
 kalnulėlis kalnelio,
 kalnolis kalnuosai,
 kalnuolėlis kalnuolio,
 kalnulis kalnusai,
 kalnusėlis kalnusio,
 kalnylis kalnylio,
 kalnylėlis kalnylio,
 kanlylio kanlylio
 kalnuolėli livole-lio...

Text této části sestává ze sledu těžko přeložitelných novotvarů, vytvořených z litevského deminutiva *kalnelis* (vršek, hůrka), a to přidáváním různých sufixů k jeho kořeni *kaln-*. Mnohé z novotvarů mají koncovku *-lio*, která je příznačná pro refrény lidových písní *sutartinės*.

IV. Gyvatės užkeikimas (Zaklínání hada / Incantation of the Serpent)

Nekirsk mano brolio,
 nekirsk mano sesers,
 nekirsk mano motinos,
 nekirsk mano tėvo,
 tu gyvate gyvatėla,
 tu gyvate gyvatėla, oj!

Nekirsk mano namų,
 nekirsk mano saulės,
 nekirsk mano javo,
 nekirsk mano dievo,
 tu gyvate gyvatėla,
 tu gyvate gyvatėla, oj.

Neuškni mého bratra,
 neuškni mou sestru,
 neuškni mou matku,
 neuškni mého otce,
 ty hade hádku,
 ty hade hádku, oj!

Neuškni můj dům,
 neuškni mé slunce,
 neuškni mé obilí,
 neuškni mého boha,
 ty hade hádku,
 ty hade hádku, oj.

V. Ažuolo pagarbinimas (Uctívání dubu / Celebration of the Oak-tree)

Tu qžuole, tu qžuole,
 tu qžuole, qžuolasai!
 tu qžuole, tu qžuole,
 tu qžuole qžuolranki!
 tu qžuole, tu qžuole,
 tu qžuole qžuolgalvi!
 tu qžuole, tu qžuole,
 tu qžuole qžuolkoji!
 tu qžuole, tu qžuole,
 tu qžuole qžuolburni!
 tu qžuole tu qžuole,
 tu qžuole qžuoliausias.

Ty dube, ty dube,
 ty dube dubový!
 ty dube, ty dube,
 ty dube duboruko!
 ty dube, ty dube,
 ty dube dubohlavo!
 ty dube, ty dube,
 ty dube dubonoho!
 ty dube, ty dube,
 ty dube dubopuso!
 ty dube, ty dube,
 ty dube nejdubovější.

VI. Išėjimas (Odchod / Departure) –

The musical score for 'Išėjimas' (Departure) is presented on page 19. It features a vocal line at the top and a piano accompaniment below. The piano part includes a large, empty rectangular area, likely intended for improvisation or a specific performance technique. The score is written in G major and 4/4 time. The lyrics are in Lithuanian. The piano part includes a 'SOLG' section and various dynamic markings like 'f' and 'mf'. The score concludes with a double bar line and a final chord.

* PRAJIMAM JOLISTO LIŲONIMUI REGISTRAS PAKELČIAMAS PO 12⁸

STATUTÁRNÍ MĚSTO BRNO FINANČNĚ PODPORUJE FILHARMONII BRNO, PŘÍSPĚVKOVOU ORGANIZACI

B | R | N | O

FILHARMONII BRNO A FESTIVAL FINANČNĚ PODPORUJÍ

DĚKUJEME ZA PODPORU A SPOLUPRÁCI

PARTNERSKÉ HOTELY FILHARMONIE BRNO

Vydala / Published by: Filharmonie Brno

Text / Text by: Vítězslav Mikeš

Grafický návrh / Design by: B tým s.r.o.

Grafická úprava, sazba / Typesetting by: Ingrid Králíková

Redakční uzávěrka / Information correct as of: 4. října 2023 / 4 October 2023

Filharmonie Brno, příspěvková organizace / contributory organisation

MHFB Moravský podzim / BIMF Moravian Autumn

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, Česká republika / Czech Republic

www.filharmonie-brno.cz

www.moravsky-podzim.cz

+420 539 092 839, lucie.snajdrova@filharmonie-brno.cz

manažerka festivalu / festival manager

+420 539 092 811, predprodej@filharmonie-brno.cz

prodej vstupenek / ticket office

Změna programu vyhrazena. / Programmes are subject to change.

• • •
• • •
**Filharmonie
Brno Philharmonic**

www.moravsky-podzim.cz